

Campsentelles, 2
1996

CENTRE D'ESTUDIS SANTFOSTENCS
AMICS DE CABANYES

La memòria es diverteix (a vegades)

*Recordant
el Sant Fost dels
anys 60*

**LLUÍS
BOSCH I ROCA**

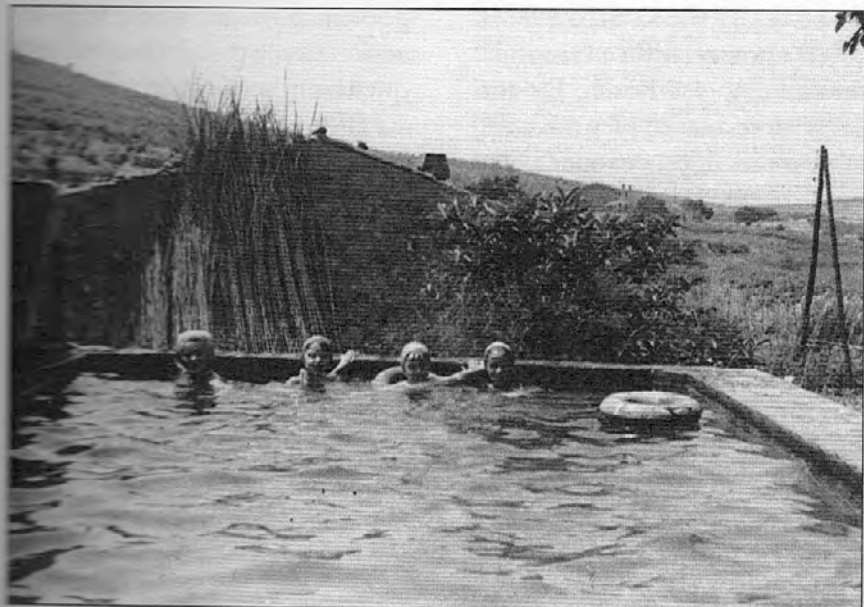
**IL·LUSTRACIONS D'EN
KENNETH FIGUEROLA**

Empro aquest títol manllevat d'un llibre d'en Valentí Castanys publicat l'any 1964. La paraula dintre del parèntesi és afegida meva.

Vaig arribar a Sant Fost (llavors San Fausto) el març de 1958 buscant llogar una habitació amb dret a cuina per passar l'estiu la meva esposa i les dues filles de 4 i 2 anys, elles els tres mesos i jo els dissabtes a la tarda, els diumenges i les vacances. A través d'un familiar que tenia un conegut que estiuejava a Sant Fost em va adreçar al Sr. Anton de Can Pau. No vaig arribar en bon moment, ja que estava enfeinat tallant patates per sembrar. Sense deixar la feina, amb quatre monosíl·labs i poques paraules vam quedar mig entesos i vaig tornar cap a casa un poc decebut per la rebuda.

A l'estiu vam anar-hi i al cap de pocs dies de ser-hi vaig poder comprovar que els meus temors sobre el caràcter sec i aspre del Sr. Anton de Can Pau eren infundats. Era una persona una mica d'idees fixes però ens vam entendre.

El primer estiu ja ho passarem molt bé. A la bassa que tenia per



La bassa del Sr. Anton de Can Pau, l'any 1963

a regar-hi l'hort ens banyàvem
nits, les meves filles van aprendre a nedar. Cada cop que regava l'hort la netejàvem i mentre s'omplia ja ens banyàvem.

A les acaballes de l'estiu ens va dir que si volíem anar-hi cada dissabte i diumenge i per Setmana Santa, podíem fer-ho que ell només ens cobraria els tres mesos de l'estiu. Vàrem dir-li que sí i durant tres anys vam anar-hi quasi cada cap de setmana a més dels tres mesos de l'estiu.

No teníem cotxe i cada dissab-

te la meva esposa carregada de paquets i amb dues criatures m'esperava a l'estació del Clot i jo sortia de treballar, anava directament a l'estació i agafàvem el tren de dos quarts de dues i a Mollet pujàvem al cotxe de línia que venia de Sabadell i anava ple, i cap a Sant Fost. Agafar el tren aquesta hora era perquè encara que s'endarrerís, el cotxe sempre esperava el tren. La resta del dia ja no, i algunes vegades havíem d'anar a peu a Sant Fost.

En aquella època la concessió

del servei Badalona-Sabadell i viceversa no pertanyia a Can Calet sinó a l'empresa Bosch. Els cotxes sempre anaven plens. Els dissabtes, a les dues, per anar a Sant Fost, plens, els diumenges per anar a l'estació, plens, per anar al mercat de Mollet, els dimarts, plens, i per anar a Badalona, també plens. Per anar-hi l'estiu a la platja esperàvem el cotxe carregats amb tota la família, el parasol, galledes, pales i pilotes, tovalloles, el dinar, etc., drets dins el cotxe, suant i també alguna criatura marejada. Això el dia que

podíem pujar-hi, que a vegades venia tan ple que no parava i ens quedàvem sense anar a la platja.

Per la carretera de Mollet a Badalona hi havia poc trànsit. La Derbi usava la carretera com a pista de proves. Els qui provaven les motos anaven i tornaven de la Derbi a la Conreria. A alguns dels que provaven les motos, en passar per Sant Fost els esperava a la carretera una minyona o noia de servei, d'alguna família d'estiuejants, i que tenia festa aquella tarda, pujava la noia a la moto i marxaven junts. No sé pas quin



*L'autobús Badalona-Sabadell ple per anar a la platja
(Dibuix d'en Kenneth Figuerola)*

informe devia donar el conductor, a la Derbi, del rendiment d'aquella moto.

Quan el Sr. Anton (1) no tenia gaire feina se n'anava a la carretera i passava l'estona mirant els cotxes que passaven. A vegades ens deia que hi havia molt de trànsit, perquè en mitja hora havien passat almenys una dotzena de cotxes. Evidentment era un altre temps.

Els primers anys d'estar-hi encara no hi havia butà i usàvem uns fogonets que funcionaven amb petroli que omplien la cuina i la casa de pudor de fum. En algun racó de les golfes encara tinc tots els estris, fogonet inclòs, que usàvem per cuinar.

Alguns dissabtes, a l'hivern, per la nit, anàvem al cinema (2), que estava al mateix lloc on hi és ara, però era un local molt vell. La distància del cinema a casa és poc més d'un Km. i després de sopar, ben tapats i amb una llanterna hi anàvem a peu. Al mig del local hi havia una estufa de llenya, el personal agafava la cadira i seia al voltant de l'estufa i de tant en tant hi ficava llenya per mantenir-la encesa. La pantalla em sembla recordar que era feta de llençols. Feien la mateixa

pel·lícula que a Martorelles i allí començaven abans i quan acabaven el primer rotllo o bobina el portaven a Sant Fost, amb moto o bicicleta, i alguna vegada s'acabava una bobina i havíem d'esperar que portessin la següent.

Amb l'adveniment de la TV el cine va anar perdent clients i cada vegada el local era més buit. Feren el local nou, pantalla nova, maquinària també nova, però la gent mirant la TV no sortia de casa i el cine va tancar.

Per la Mercè, 24 de setembre, es començava la verema. S'ajuntava tota la família i parents i amics i primer a la vinya d'un i després a la vinya de l'altre i així successivament s'ho anaven fent. Els dies que durava la raïmada semblava una festa per l'enrenou que portava. El collir el raïm, encara que era bastant feixuc per als no acostumats, era de tot el procés, el més alegre i bonic per la gent que s'hi ajuntava i pel tip de menjar raïm que ens fèiem. Les meves filles jugant, menjant i trepitjant el raïm gaudien de ple, sempre anaven amb la cara bruta del suc del raïm, ja que no se'l menjaven de gra en gra sinó mossegant els penjolls més bonics que collíem. A tots ens feia gràcia la



Trepitjant raïm, l'any 1959 a Can Pau

cara bruta de la quitxalla i els de la colla, que eren del poble, deien que tenien «*cara de setembre*».

El Sr. Anton tenia cup propi i el raïm que collíem, primer es posava en uns coves i es pesava, es carregaven al carro i es duïa al cup. Allí es trepitjava i el suc o most, ja es posava a les bótes, després de trepitjar-lo el raïm es posava a la premsa i a força de braços s'anava escorrent el suc que encara li quedava. Tot el procés, des de començar a preparar les bótes abans de la verema fins a tastar el vi després de la fermentació era tota una cerimònia quasi

mística, per la dedicació i fe que es posava al llarg de tot el procés.

Hi havia moltes fonts, torrents i rieres amb una aigua clara, fresca i bona. Recordo la font de les Eures, la font dels Cirerers (aquestes dues em sembla que ja no hi són) la font de la Canaleta, la font de la Guineu, la dels Castanyers, la font Better, també el torrent de Can Torrents i el de la Conreria, que passa per davant de Can Matança i per davant de Can Pollastre. Aquest torrent actualment és una claveguera que recull les aigües brutes d'alguna ur-

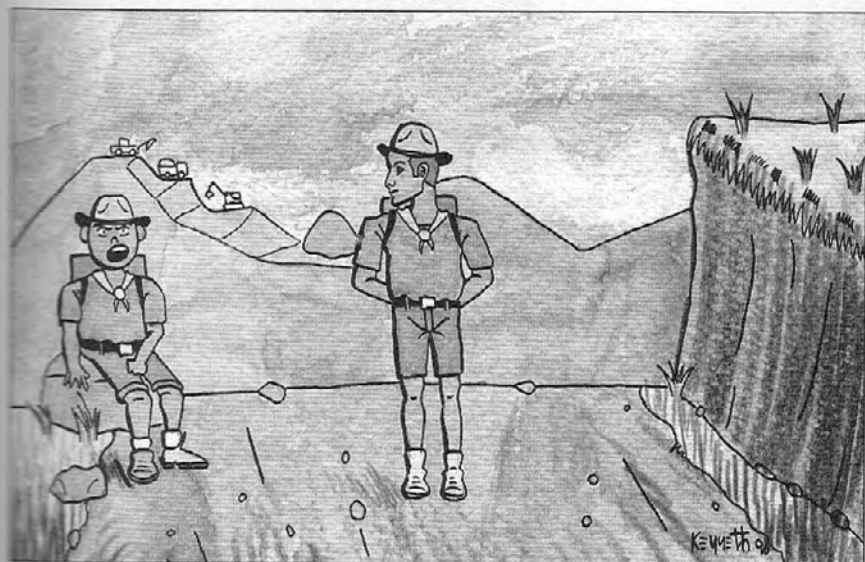


banització, em sembla que és la del Mas Llombart, i per davant de Can Matança va a cel obert, travessa el camí i va a parar al torrent de la Conreria, i les aigües d'alguns pous a prop d'aquest torrent ja fa temps que estan contaminats.

Fèiem moltes excursions pels voltants i sempre trobàvem alguna font o torrent per beure-hi aigua. Els boscos que llavors tenia Sant Fost feien honor a la dita que Joan Oliver va immortalitzar: «Com el Vallès no hi ha res». Ara fan pena, la majoria estan cre-

mats o treuen àrids per la construcció i per acabar-ho d'arrodonir FECSA ho acaba d'espatllar muntant transformadors i torres d'estesa de línies elèctriques a dojo.

Les excursions al Pi del Candelero i al poblat ibèric, a la Font de les Monges, ara feta malbé, a la Font dels Castanyers, etc. ens feien gaudir plenament de la Natura. Alguna també n'havíem fet fora del terme de Sant Fost, com per exemple a l'anomenat Castell de Sant Miquel, antiga torre de guaita, com n'hi ha moltes per



Excursionistes enfadats per les extraccions d'àrids a les muntanyes de Sant Fost (Dibuix d'en Kenneth Figuerola)

tot Catalunya, quasi en ruïnes.

Una excursió molt bonica era, i és encara, anant per l'avinguda Aragó fins a dalt de tot, girant a la dreta hi ha unes vinyes i un caminet que porta a Martorelles de Dalt i passant per davant del cementiri, per Can Girona, per la Font de la Mercè, la Font del Gurri, el mirador d'Allella i seguint pel Camí Antic de Martorelles, anar-hi fins a la Conreria, tornant per la Font Better. El Camí Antic de Martorelles coincideix amb el sender de gran recorregut GR-92 que va de Portbou a Ulldecona pel litoral mediterrani.

Alguna vegada, segons l'època de l'any, havia vist pels voltants de Cabanyes i el Pi del Candelero, uns monticles dels quals hi sortia fum. Em van explicar que feien carbó de les branques que tallaven dels arbres i dels arbustos del sotabosc, ho amuntega-



Església de Sant Cebrià de Cabanyes l'any 1965

ven, ho tapaven amb terra i ho encenien. Per la manca d'oxigen s'anava cremant a poc a poc i al cap d'uns dies ja es podia anar a collir el carbó. En Ferran Pérez explica com feien el carbonet al llibre *CAMPSENTELLES-1*, pàgina 63.

També recordo la primera visita al Pou del Glaç que els senyors



de Can Donadeu ens van ensenyar, que per cert, en aquella època criaven xampinyons dins del pou. L'església de Sant Cebrià de Cabanyes era un dels llocs més visitat per nosaltres perquè era, i és encara, un passeig bonic i no gaire lluny de casa, malgrat que el bosc al voltant de l'església estigui cremat. La susdita església estava gairebé en ruïnes, amb l'absis tot obert. Fa pocs anys es va restaurar i aquest any, el mes de març, es plantaren al voltant cirerers, ametllers i pins.

La Festa Major era sempre molt esperada, començava amb els magnífics focs artificials i seguidament la tómbola. Els balls, els concerts, alguna revista, passada per la censura, naturalment, o peça teatral còmica, i sobretot el ball final del confetti. Els balls es feien a l'envelat i algunes vegades plovia durant el ball i es filtrava l'aigua per la lona i fins i tot recordo un cop que les gotes quan queien dins, al tocar les bombetes les feien esclatar i gairebé vam quedar a les fosques.

He conegut senyors estiuejants que tenien torres magnífiques, que passaven l'estiu i els cap de setmana i la resta de l'any a Sant Fost, i que en morir-se, els fills

s'han venut la torre i ja no han vingut al poble. Com el Sr. Jordi Domènech, de Badalona, propietari de la *Cordeleria* Domènech, i el Sr. Cuixart, propietari de la Bomba Bloch, també de Badalona. Ara ni la cordelleria Domènech ni la Bomba Bloch existeixen.

El Sr. Domènech i el Sr. Anton de Can Pau eren més que amics, perquè tots dos eren caçadors i quan anaven a caçar el Sr. Anton portava els gossos ja que el Sr. Domènech no en tenia. Sempre anaven junts a caçar, amb altres colles, i a vegades estaven dos o tres o més dies fora ja que anaven, segons l'època i l'animal a caçar, fora de Catalunya. Quan tornava i portava caça en menjàvem tots. El Sr. Domènech, segons em digueren, durant tota la Guerra Civil espanyola va estar-se amagat a Can Pau, puix que les seves creences religioses i el fet d'ésser empresari feien perillar la seva vida.

Un altre personatge molt típic del poble era en Pepet de Can Pollastre, també bon caçador i bon bevedor. Tenia un parlar molt característic, ja que per qual-sevol cosa que et digués hi barrejava tants renecs i paraulotes,



sens cap mala fe, que era una delícia escoltar-lo. Can Pollastre tenia una fama merescuda per les bones botifarres que elaboraven i per la bona carn de porc que venien. Mataven el porc, que criaven ells, no recordo si era cada quinze dies, i l'acabaven en poc

temps perquè venia gent dels voltants i de Barcelona a comprar-ne. La reputació per la bona carn del porc i les botifarres les compartien, amb igualtat de qualitat i acceptació, amb la botiga El Lliri (3), que també es criaven i mataven el porc.

Notes:

1-Es refereix al Sr. Anton Castañé, difunt, de Can Pau, al carrer del Sot.

2-Es refereix al cinema del Centre Cultural i Recreatiu Municipal de Sant Fost.

3-La carnisseria El Lliri es trobava al carrer de Sant Isidre i va tancar farà uns 8 o 10 anys.